

PRIE MASKVOS EINA SPRENDŽIAMIEJI MUŠIAI

RUSAI PUOLA VOKIEČIUS, NAIKINA JŲ
TANKUS, ŽADA GINTI MASKVĄSovietų sostinei paimti naciai pasiuntė
16 stipriai šarvuotų tankų divizijų

MASKVA, Rusija, spalio 14 d. — Maskvos radijas, kalbėdamas vietos gyventojų vardu, šiandien kartojė, kad rusai vėl jau mirs Maskvoje, bet nepasiduos priešui.

Sovietų valdžios atstovas tvirtina, kad nauji milijonai žmonių pasijadėjo ginti Maskvą nuo priešo ir užtikrino, kad vokiečiai nepajėgs Maskvos paimti.

Raudonos armijos vadovybė paskelbė, kad jiems pavyko atakuoti vokiečius keliose fronto vietose ir nustumti prysakines vokiečių dalis 70 mylių nuo Maskvos. Rusai pripažįsta, kad vokiečiai radosi tik 63 mylių nuo Maskvos, bet dabar kovos vyksta žymiai toliau.

Žutbutinės kovos tarp vokiečių ir sovietų tankų vyksta Borodino ir Mozaisko laukuose. Maskvoje girdisi sprandžiamųjų kovų atgarsiai.

Sovietų karo vadovybė kontroliuoja visą kariuomenę ir aiškiai mato, kad vokiečiai sutraukė nepaprastai stiprias jėgas siauran ruožan ir stengiasi prisiveržti per rusų linijas.

Viename ruože vokiečiai pasiekė savo tikslą, bet pakra-

čiuose pasilikusi sovietų kariuomenė naciams daro labai didelių nuostolių, nes smarkiai naikina vokiečių kareivius ir modernius ginklus.

Maskvoje ir sovietų frontuose nėra jokios panikos. Raudonoji armija sulaikė vokiečius ne tikai Mozaisko fronte, bet Briansko ir Oriolo srityje.

Sovietų generolai mano, kad netrukus įvyks šių kovų krizis ir rusai vėl atgaus iniciatyvą, nes vokiečiai negali be sustojimo naikinti savo jėgų.

BERLYNAS, Vokietija, spalio 14 d. — Vokiečių karo vadovybė skelbia, kad šių kovų metu paimty belaisvių skaičius pasoko iki 3 milijonų kareivių.

16 vokiečių moderniai šarvuotų tankų divizijų be sustojimo veržiasi į sovietų teritorijos gilumą. Rusų pastangos pastoti vokiečiams kelių visur palaufotos.

Vokiečių patrankos jau pradėjo apšaudyti pirmas Maskvos apsaugas ir netrukus galės pasiekti ir pačią sovietų sostinę. Vokiečiai supa Maskvą iš pietų ir iš vakarų. Tikisi apsupti sovietų sostinę, kaip Paryžių.

VOKIEČIAI UZDRAUDĖ VEIKTI ČEKŲ
SPORTO ORGANIZACIJAI "SOKOL"Visame krašte persekioja ir žudo čekus,
valo vienintėlę čekų nacių partiją

BERLYNAS, Vokietija, spalio 14 d. — Hitlerio paskirtas protektorius Čekoslovakijai šiandien uždraudė veikti visame krašte pagarsėjusiai čekų sporto organizacijai "Sokol".

Heydrich uždarė šią čekų organizaciją, nes joje grupavosi naciams neįtikimas elementas.

"Sokol" organizacijos skyriai užsienyje daugiau rūpinosi prieš nacių nukreiptą propagandą, negu sporto dalykais, sako naciai.

Naciai valo Hacha
bendradarbius

BERLYNAS, Vokietija, spalio 14 d. — Heydrich nutarė išvalyti Čekų Vienybės partiją. Tai buvo vienintėlė partija, kuri galėjo veikti Čekoslovakijoje, nes kitos senai buvo uždarytos.

Iš šios partijos išmetama apie 1,200 narių, nes jie "nukrypo" nuo pagrindinės partijos linijos ir nesilaiko Hacho nubrėžtų dėsnių.

Naciai išvalo ir pačius čekų prezidento Hacha bendradarbius.

4-tą naktį bombar-
duoja nacių

LONDONAS, Anglija, spalio 14 d. — Jau ketvirtą naktį, kaip keli šimtai britų lėktuvų

bombarduoja strateginius Vokietijos miestus.

Praeitą naktį šimtai bombų buvo išmesta Diuseldorfe, Koelne, Prancūzijos ir Olandijos pakraščiuose.

Nesugrįžo penki britų bombavėniai. Britai sunaikino 20 nacių lėktuvų kovose.

Churchill atsisakė
informuoti

LONDONAS, Anglija, spalio 14 d. — Britų premjeras Churchill šiandien atsisakė informuoti parlamentą apie britų teikiamą paramą rusams.

Churchill mano, kad dabartinio metu jokios naudos neatnešų net ir slaplas britų parlamento posėdis.

Dabar sprendžiamas žodis priklauso sovietų karo vadovybei, kuri vadovauja didžiausiems pasaulio mušiams. Churchill nenori jiems kliudyti savo pareiksimais.

Naciai narlaiviai
Meksikos uostuose

MEKSIKO, sostinė, spalio 14 d. — Tvirtinama, kad du nacių narlaiviai įplaukė į Meksikos uostą praėjusią savaitę.

Vienas buvo sustojęs Soto la Marina uoste, o antrasis Nauja la uoste, Veracruz provincijoje. Nacių narlaiviai prisikrovė gyv-

sidabrio ir antimonijaus ir išplaukė.

Paskelbama, kad šių savaitę kiti nacių narlaiviai rengiasi paimti kitą karo pramonę reikalingą medžiagą.

Britai su rusais ap-
leidžia Teheraną

TEHERANAS, Iranas, spalio 14 d. — Britų atstovybė šiandien pranešė, kad netrukus britų ir sovietų karo jėgos pasitrauks iš Teherano.

Vokiečių agentai areštuoti, nacių perversmo pavojus pašalintas, todėl kariuomenė pasitrauks iš ankstyvesnės okupacijos zonas.

Teherano britų kariuomenė atvyko, kai pabėgęs šachas atsisakė pildyti pasirašytą sutartį dėl nacių agentų suėmimo.

Pavarytas presiden-
tas grįžo Panamon

CRISTOBAL, Panama, spalio 14 d. — Garlaivių Cefalu Panamos uostan šiandien įplaukė pašalintas prezidentas Arnulf Arias.

Uostė vienas valdininkas jam pasiūlė pasirašyti atsisakymą pareikškimą, bet Arias atsisakė tai padaryti.

Arias nušizgė Panamos konstitucijai, kuri draudžia prezidentui apleisti kraštą be parlamento leidimo. Arias nelipa iš laivo, nes mano, kad bus areštuotas.

Čekai informuoja
užsieniečius

LONDONAS, Anglija, spalio 14 d. — Čekai turi kelias siunčiamas radio stotis, kuriomis labai gerai informuoja užsieniečius apie padėtį Čekoslovakijoje.

Vokiečiai deda pastangas surasti šias siunčiamas stotis, bet iki šiam metui jiems nepavyko tautai padaryti.

Slovakijos premjeras Tuka buvo priverstas įrašyti į vokiečių kariuomenę 80 lakunų, kurie "priklauso" prie vadinamos slovakų kariuomenės.

Mokslininkai tvirtina, kad netrukus galės sunkiai sergantiems ligoniams išvirkšti ragučių kraują. Šia kryptimi eksperimentai toli nužengė.

VĖLIAUSIOS NAUJIENOS

— Maskvoje Lozovskis pareiškė, kad sovietų valdžia pasisakė neišvaziuoti iš Maskvos, bet pasilikti visą laiką joje.

— Rooseveltas sako, kad Amerikos valdžia teiks ginklus lenkų ir norvegų kareiviams kovoję prieš nacių.

— Šveicarų valdžia įteikė anglams protestą dėl Buhvil bombardavimo.

— Britai sutinka atnaujinti derybas su vokiečiais dėl sužeistųjų pasikeitimo, bet tikrai sulig Genevos sutarties punktais. Nekeis civilinių.

— Viazmos srityje šio karo mušiai, kuvo tukstančiai rusų ir vokiečių, kurie vieni kitus badė durtuvais, kol išžudė.

— Naciai tvirtina, kad sovietai neteko šešių milijonų kareivių šiame kare.

— Nuo rugsėjo 17 dienos vokiečiai nepaskandino nė vieno laivo Atlantiškai, tvirtina britų pranešimas. Panomą, kad Hitleris įsakė narlaiviams nepulti Amerikos lydimųjų kanvojų.

— Rusų radijas pasakoja savo gyventojams, kad Amerika kiekvieną mėnesį duos rusams 5,000 orlaivių. (Amerikoje gaminama tik 2,000 į mėnesį).

— Naciai vakar sušaudė 12 čekų.

ANGLŲ KAREIVIAI RUSIJOJE?

Tuo tarpu kai vokiečių karo mašina ritiesi Maskvos linkui, iš Švedijos išėjo nepatvirtinti gandai, kad Archangelsko uoste išsodinta 40,000 anglų karių. Žemėlapis parodo vėliausius išsivystymus karo arenoje ir parodo kelią, kuriuo anglai turėtų keliauti į Archangelską.

JUNGTINĖS VALSTYBĖS LENGVAI GALI
SUMUŠTI JAPONUS, TVIRTINA NORRISJeigu vokiečiams pavyks sumušti rusus —
Pacifike prasidės karas, sako senatorius

WASHINGTON, D. C., spalio 14 d. — Jeigu vokiečių kariuomenė pajėgs sumušti rusus, tvirtina senatorius Norris, tuojau prasidės konfliktas Pacifike.

Japonai panorės kontroliuoti prekybą Pacifike, Amerikos valdžia neleis ir prasidės karas. Amerikai nereikia bijoti japonų, nes J.V. karo jėgos lengvai juos sumušia.

Praeitą karo metu senatorius balsavo prieš įstojimą Amerikos karan. Dabar jis kitos nuomonės.

J.V.-Argentinos pre-
kybos sutartis

WASHINGTON, D. C., spalio 14 d. — Sekretorius Hull šiandien pareiškė, kad pasirašyta nauja prekybos sutartis tarp Jungtinių Amerikos Valstybių ir Argentinos.

Hull atsisakė plačiau infor-

muoti šiuo reikalu, bet pridėjo, jog tai didelės svarbos žingsnis Amerikos žemyno santykiams sureguliuoti.

Laivų ginklavimas
nuves karan

WASHINGTON, D. C., spalio 14 d. — John Finerty, New Yorko advokatas, kongreso komisijai pareiškė, kad prekybos laivų ginklavimas įvels Ameriką karan.

Finerty tvirtina, kad paskan dinti Amerikos laivai vežė kontrabandą ir vokiečių narlaiviais laiku perspėjo Amerikos jūrininkus.

Apginklavus Amerikos laivus, vokiečių narlaiviai galės skandinti Amerikos prekybos laivus be jokio perspėjimo, sako Finerty.

Rusai nori išgelbėti
mašinas

ANKARA, Turkija, spalio 14 d. — Iš Rusijos atvažiuojęs Balkanų diplomatas tvirtina, kad sovietų valdžia veža mašinas iš Dono baseino į rytus.

Ilgiausi sovietų traukiniai veža įvairiausias mašinas toliau nuo kovos zonų. Kartu su mašinomis keliai ir darbininkai, kurie dirbo prie minėtų mašinų.

Rusai pradėjo traukti mašinas prieš porą mėnesių, nacių operacijoms dar neprasidėjus.

O R A S

Vėsus.

Saulė teka — 7:02; leidžiasi — 6:11.

LIETUVOS DARBININKAI LABAI SKURDO
BOLŠEVIKŲ OKUPACIJOS LAIKOTARPIUBaigęs darbą darbininkas turėjo stovėti
kelias valandas eilėje maistui gauti

LISABONAS, Portugalija, spalio 14 d. — Surinkti ir palyginti statistikos duomenys rodo, kad bolševikų okupacijos laikotarpiu Lietuvos darbininkai labiau skurdo, negu kitų krašto nelaimių metu.

Bolševikų valdžia vertė darbininkus dirbti po 8 arba devynias valandas, be to, ji pati versdavo stovėti ilgiausias valandas eilėse maistui gauti. Kas neišstovėdavo kelių valandų eilėje, tai pasilikdavo visai be maisto.

Darbininkai ilgiau negalėjo pakęsti tokių sąlygų ir pradėjo triukšmauti, tada bolševikai bandė steigti valgyklas prie dirbtuvių, bet šios buklės nepataisė. Darbininkai jose negalėjo maitintis, nes maistas buvo labai blogas ir rusiškos virėjos labai blogai maistą gamino. Kiekvienas virėjas vogė kiek galėjo.

Amerikos darbinin-
kai remia britus

SEATTLE, Wash., spalio 14 d. — William Green, atsakymas Kanados ir Anglijos darbininkų atstovams, pareiškė, kad visi susipratę Amerikos darbininkai remia britus kovoję prieš nacizmą.

Jeigu bus reikalus teikti pagelba ne tikai dirbtuvėse, bet kitose srityje, Amerikos darbininkai tatau atliks drąsiai, sako Green.

AFL darbininkai pasiryžę aktyviai remti Roosevelto užsienio politiką.

Atleis negabius
karininkus

WASHINGTON, D. C., spalio 14 d. — Karo vadovybė, pasibaigus Louisiana manevrams atleido didoką daugybę karo operacijoms netinkamų karininkų.

Atleistųjų tarpe randasi paprastų leitenantų ir generolų laipsnį neįjojančių kariškių.

Atleidžiami visi tie, kurie ne parodė reikalingo sumanumo komandavimui, kurie nesugebėjo prisitaikyti prie moderniško karo. Rengiasi dar daugiau atleisti.

Amerikos laivynas
gaudo šnipus

BOSTON, Mass., spalio 14 d. — Uostan šiandien įplaukė Amerikos karo reikalams paimtas laivas Bear, kuris atvežė 20 asmenų iš Grenlandijos. Jų tarpe yra gestapo agentų, kurie prižiūrėjo siunčiamąją radijo stotį. Atvežtųjų tarpe yra viena moteris ir vienas berniukas.

Amerikos laivyno vadovybė pareiškė, kad jog tai yra ne pirmas nacių radijo stotis ir ne pirmieji šnipai, kuriuos laivynas pačiupo.

Japonai įsteigė naują oro liniją, kuri baigiasi portugalų saloje Timur, visai prie olandų Indijos.

Senatorius Nye tvirtina, kad Lindbergh sakė teisybę, teigdamas, jog Rooseveltas, britai ir žydai deda pastangas įtraukti Ameriką karan.

Rusai tvirtina, kad nuo spalio 2 dienos jiems pavyko užmušti 160,000 Hitlerio kareivių.

Lietuvius moko
vokiškai

STOCKHOLMAS, Švedija, spalio 14 d. — Teko patirti, kad vokiečių komisariatai mokytis lietuvių vokiečių kalbos.

Kiekviename didesniame mieste stiegiama specialūs vokiečių kalbos kursai ir visi valdininkai verčiami mokytis vokiškai.

Bolševikų okupacijos laikais gyventojai buvo verčiami mokytis rusiškai, o dabar lietuviai vėl verčiami mokytis vokiškai.

Bolševikai rusino
lietuvių

LISABONAS, Portugalija, spalio 14 d. — Išaiškinta, kad bolševikų okupacijos laikais sovietų valdžia dėjo pastangas rusinti lietuvių.

Ypatingai smarkiai buvo rusinami tie lietuvių apskritys, kurie buvo priskirti prie Baltųjų gudžių srities.

Svenčionių apskrityje buvo ištisi kaimai, kur gyventojai tik lietuviškai tekalbėjo, bet rusai jų vaikus vertė mokytis tikrai rusiškai, lietuviškų pamokų nebuvo.

Šveicarai abejoja
"musų" tarėjais

CIURICHAS, Šveicarija, spalio 14 d. — "Neue Zuercher Zeitung" plačiai aprašinėja apie Ambrozevičiaus valdžios prašalinimą ir tarėjų paskyrimą Lietuvai.

Laikraščio korespondentas mano, kad Hitlerio komisaro pasirinkti tarėjai turės kokios reikšmės, kaip Slovakijos tarėjai.

Kiekviena proga Hitlerio paskirtas komisaras pavarys nepaklusnų ir prikly tarėją, o jo vieton pasirinkis ištikimą, kuriam neduos jokių pažadų.

Hitleris paskyrė Krug von Nidda generaliniu konsuliu prie Vichy valdžios.

"Naujienų" Raštinė

SEKMADIENIAIS Naujienų raštinė dabar atdara nuo 9:00 val. ryto iki 1:00 val. popiet.

ŠEŠTADIENIAIS atdara nuo 8:00 v. ryto iki 6 v. vakaro.

KITOMIS DIENOMIS atdara nuo 8:00 val. ryto iki 8:00 val. vakaro.

SPAUDOS BIULETENIS

Nr. 3. Redaguojamas Liet. Gen. Konsulato, New York, N. Y.

I. ANGLIŠKOJI AMERIKOS SPAUDA

(Bus daugiau)

Sudaryta Laisvosios Austrijos Taryba.

"New York Times" rugsėjo 27 d. numerio praneša iš Washingtono apie Laisvosios Austrijos Tautinės Tarybos (Free Austrian National Council) sudarymą, kurios tikslas "veikti iki tokio laiko, kol ji galės paimti teises ir prievolės teisėtą Austrijos konstitucinių institucijų," kaip pareiškė rugsėjo 27 d. Dr. Willibald M. Plochl, tos Tarybos Kancleris ir atstovas Washingtono.

Oficialė Tarybos būstinė parinkta Torontas, Kanadoje. Šio judėjimo galva yra Dr. Hans Rott, kuris sakosi esąs seniausis laisvas šuonio kabineto narys ir kaip toks turįs teisę užimti "Federalinio Prezidento" postą. Pastaraisiais metais jis gyveno Kanadoje ir vadovavo "Laisvosios Austrijos" judėjimui.

I ši judėjimą žiurima, kaip rašo "New York Times," kaip į pastangas sukurti su Jungt. Amerikos Valstybių pagalba dar vieną vyriausybę užsienyje. Nors politinis Austrijos žlugimas ir pripažintas iš to atžvilgio, kad austrai neturi ministro J. A. Valstybės po Vokietijos okupacijos, ta klūtis tačiau laikoma tikrai technine ir esą nebūtinai veikianti prieš skatinimą atstatyti nepriklausomą Austriją.

Tai Ponas Maisky kalba. Tokia antraštė "Chicago Tribune" rugsėjo 25 d. įdėjo ve-

damą, kurį išvertė ištisai ir paduodame:

"Anthony Eden, britų užsienio reikalų sekretorius, pirminkavo sąjungininkų pasitarime, atstovaujančiame akupuočių kraštų, Laisvosios Prancūzijos, Britanijos ir Rusijos vyriausybės.

Pasitarimas prisilaikė Roosevelt-Churchillio jūroje pagimdyto laisvųjų akto — 'laisvė visam pasauliui.'

"Ivan Maisky, Rusijos ambasadorius Londone, pranešė apie Rusijos sutikimą su akto 'pagrindiniais principais' ir pasakė:

"Sovietų Sąjunga gina kiekvienos tautos teisę nepriklausomybei ir jos teritorijos neliečiamumui, ir jos teisę sukurti tokią socialinę santvarką ir pasirinkti tokią valdžios formą, kuri atrodė patogi ir reikalinga geresniam skatinimui ekonominio ir kultūrinio gerbuvio."

"Tas bus su įdomumu skaitoma, ypatingai Suomijoje, Baltijos valstybėse ir Lenkijoje, kurią Juozas Stalinas, Maiskio viršininkas (bosas—boss), įsiveržė su savo raudonąja armija tuojau, kai tik Hitleris davė jam progą smogti į nugarą. Sovietų vyriausybės pažadaai nuo valdžios pagrobimo 1917 metais iki šiandien turėjo tikrai vieną patikimą žymę. Jie buvo sąmoningai nepatikimi. Tokia buvo ir komunistų doktrina, kad bloga valia yra politikos priemonė. Rusų tezė laiko negarbinga elg-

ties garbingai tarptautiniuose santykiuose.

"Rusų armija šiandien yra vienintelė armija Europoje, kuri kariauja prieš Hitlerį ir jo bendrininkus. Britai nepadarė jokio spaudimo, mesdami ekspedicines jėgas per vandenį. Winston Churchill apie praeitą karą pasakė, kad Amerikos dalyvavimas jame nebuvo ganėtinai pateisinti tai svarbai, kurią norėjo pasiimti ponas Wilkisonas, pasakydamas, kokios tautos sąlygos turėtų būti. Jungtinės Valstybės tada pasiuntė du milijonų vyrų į kontinentą ir dar ruošė kitus milijonus pasiųsti papildomai. Jeigu Rusijai pasisektų sumušti Hitlerį, ką tada sakytų ponas Stalinas ponui Churchillui ir ponui Rooseveltui, kai jie bandytų pradėti taikos konferenciją ir diktuoti sąlygas lyg tai jie ten priklaustų? Rusiška taika, kokią Stalinas duotų Europai, būtų tokia pat, duotą jį d. Baltijos valstybėms, Lenkijai ir daliai Suomijos, kurią jis buvo atplėšęs."

Baltijos Sąjungos siekiama.

Sekmadienio numerio, spalio 5 d., "New York Times" skyriuje "Laisvųjų redaktoriui aktuali" dabarties klausimai, įdėtas advokato Kosto R. Jurgėlos laiškas, kuriame jis rašo, jog stebėjamam slaviškų grupių įvairius siulomus planus tenka susidurti su dideliu nusiylimu, nes tuose planuose paneigiamas apsisprendimo ir "keturių laisvųjų" principas. "New Europe" žurnale siuloma lenkų ir čekų dominuojama Centralinės Europos Federacija, apimanti visas tautas nuo Lietuvos iki Graikijos; Slavų Komitetas už Demokratią (Slavonic Committee for Democracy) vėl gi siūlo sukurti slavų bendruomenę, išskiriančią Rusiją, bet pasmerkiančią Ukrainą. Kiti planai į tokią bendruomenę siūlo Lenkiją, Čekoslovakiją, šiaurės Vokietiją ir Baltijos Valstybes. Jeigu tokie planai esą būtų įgyvendinti, tai jie atkurtų kitą "tauty kalėjimą" kokiū anksčiau buvo Austro-Vengrija, pokarinė Lenkija ir dabartinė Sovietų Sąjunga. "Nors Roosevelt-Churchillio deklaracija — rašo adv. Jurgėla — yra patenkinama visiems, vienok akys ir širdys mažųjų tautų yra nukreiptos į Rooseveltą, bet ne Churchillį pokariniam susitvarkymui."

Adv. Jurgėla nurodo, kad Baltijos valstybės kentėjusios nuo bolševikų tiranijos, dabar kenčiančios nuo vokiečių, o atėičiai lenkų strategai vėl planuoja joms "protekciją".

"Baltijos tautos — rašo Jurgėla — nori grupuotis Baltijos Sąjungoje, apimančioje Suomiją, Estiją, Latviją, Lietuvą ir Rytų Prusiją ir taip pat jos simpatizuoja Balto-Skandinavijos Federacijai... Kiekviena tauta Balto-Skandinavijos grupėje skaičiumi yra maža, panašaus temperamento, šimtmečiais buvo tolerantiškos, nė viena neturi jų agresyviųjų tikslų, kultūriniai yra panašios ir ekonomiškai yra pratusios prie aukšto gyvenimo lygio ir taikos su visais kaimynais."

Palankiai atsiliepia apie lietuvių knygą.

"The American Historical Review" 1941 m. liepos numerio įdėtas recenzija pereinamais metais, Paryžiuje, prancūzų kalba spausdintos desertacijos daktaro laipsniui gauti, apie Napoleoną ir Lietuvą 1812 metais.

Knyga parašyta lietuvių, Broniaus Dundulio, baigusio Kuno Universitetą, Paryžiaus universiteto daktaro. Ji pavadinta: "Napoleon et la Lithuanie en 1812." Išleista pas Alcan Presses Universitaires de France, 1940 m., turi 344 pusl.

Suminėtas žurnalas apie šią knygą atsiliepia palankiai.

II. ANGLIJOS SPAUDA.

Pabaltės valstybių ateitis.

Londone leidžiamam žurnale "Free Europe" š.m. rugsėjo mėn. 5 d. tilpo žinutė: "Pabaltės valstybių ateitis", kurioje rašoma:

"Pranešama, kad trijų Pabaltės Valstybių ministrai Londone, August Torma (Estija), Charles Zarine (Latvija) ir Bronius Balutis (Lietuva) įteikė notą Britų Vyriausybei; kuriose atnaujinama protestas dėl jų kraštų svetimos okupacijos. Jose reiškiamas pageidavimas atgauti politinę nepriklausomybę po karo. Tai atitinka punktui 2 Atlanto pareiškimo, kuriame pareikšta užtikrinimas, kad "nebus teritorinių pakeitimų, kurie neatitiktų laisvai pareikštam suinteresuotų gyventojų norui."

"Panašias notas Pabaltės valstybių atstovai — Washingtono, Johannes Kativ' (Estija), Alfred Bilmanis (Latvija) ir Povilas Žadeikis (Lietuva) irgi įteikė."

"Ir Londone ir Washingtono Pabaltės valstybių ministrai tebėra pripažįstami teisėti jų šalių atstovai."

III. LENKŲ, UKRAINIŲ, ŽYDŲ, RUSŲ IR KITŲ SPAUDA

Lietuviško laikraščio prasimanymas.

"Nowy Swiat" 1941 m. spalio 3 d. numerioje tokia antraštė įdėjo atitaisydam iš Londono (Polish Information Center): "Lietuviškas laikraštis 'Vienybė' rugsėjo m. 5 d. talpina Juozo Tysliavos (Jozefa Tisla), žinomo lietuvių jozeito, vedamąjį straipsnį, kuriame minima, kad gen. Sikorski budamas Kanadoje pasakė: tenyščiam Lietuvos konsuliui Grant-Suttie esą Lenkija, pajmdama Vilnių padariusi klaidą. Tysliava rašo: 'Gen. Sikorski tvirtino, kad atėityje lenkai nerėdėsi pretenzijų nė į Vilnių, nė į Vėlniją'. Lenkų Telegrafų Agentūra (Polka Agencija Telegraficzna) yra įgaliota pareikšti, kad Ministrų Tarybos pirmininkas generolas Sikorski nėdė nei nevedė jokių kalbų su lietuvišais Jungtinėse Valstybėse ir Kanadoje apie Vėniaus ir Vėlnijos ateitį. Kai kuriuose susirinkimuose, suruoštuose gen. Sikorski buvimo proga, dalyvavo taip pat ir lietuviai. Lietuvos Konsuliui, kuris pasikalbėjime pareiškė savo simpatiją Lenkijai, generolas Sikorski pasakė, kad tie jausmai gali tikėtis atsiliepmo iš lenkų pusės, nes Lenkija ir Lietuva, dėkla judvie-

jų bendrai. Vakarų Europos kulturai, kai bus valdomos demokratiškai, ateityje lengviau savitarpyje susikalbės ir galės būti atgaivintos didžiosios jogailistiškos tradicijos, kurios yra bendros abiem tautoms".

(Bus daugiau)

— Jan Masaryk, čekų užsienio ministeris, iš Lisabono išskrido į New Yorką.

SMULKIOS ŽINIOS

— Argentinos ministerių kabinetas nutarė prašyti Hitlerio valdžios atšaukti ambasadorių Thermann, kuris kišosi į vidaus reikalus.

— Fall River miestelyj, Mass., vyksta labai didelis krašto apsaugos dirbtuvų gaisras, kuris Amerikos gyventojams kainuos milijonus dolerių.

Nepriklausomybė

yra brangiausias tautos turtas. Atskiras žmogus Nepriklausomybė gali atsiekti tik budamas finansinai apsirūpinęs. Statykite, rementukite ir įsigykite namus pagal mūsų ilgamečio išmokėjimo planus. Taupykite ir paskolas rinkite žymiausių lietuvių įstaigoje. Už apdr. F. S. ligi \$5,000 mokame 3% %.

KEISTUTO SAVINGS
and **LOAN ASSOCIATION**
Jos M. Mozetis, Sec.
3236 S. Halsted St. CAL. 4118

ANGLYS SVIEŽIOS IS KASYKLU

UŽABANDYMAS GARANTUOTAS
Liberalus kreditas — imkite laiko kiek tik reikia!
West Virginia Lump — Shovel Tons \$7.05
Pochontas Mine Run — Tons \$8.25
W. Kentucky 1 1/2" Stoker Nut Tons \$6.25
South Illinois Stoker Midgets
3/4" x 3/4" — Tons \$6.25
Superior Ill. arba Ind. Lump, Egg arba Nut — Tons \$6.25
Ill. Screenings 1 1/2" — Tons \$4.95
Visos kainos 6-tonų kiekiai ar daugiau.
ANGLIJA SAMPLIJA GALIMA PATYTI Mūsų Ofise

83 W. JACKSON BLVD. WEBSTER 4422

Išparduoda KAURUS

Turi Išeiti Nuostabios Vertybės Didžiausias pasirinkimas mieste, 55% NUMUSTA.
Nauji 4x6 iki 9x12 iki 12x18 — \$5 — \$59
500 naujų 8x10, 9x12, \$12, \$18, \$24 iki \$49

CHECKER CLEANERS WAREHOUSE

1301 W. 63rd Street
Mes užmokam karferį arba gasę bilą

COLOR TONIC for Your Wearables

Gypsy
DID to tint
BOIL to dye
SPALVOS IR DAŽAI padaro materijų apatinių išvaizdą lyg naują už kelių centų. 26-os spalvos. 10c — 3 už 25c
AT ALL DRUG AND NOTION COUNTERS

BUY Direct AND SAVE

PIRKITE TIESIOJIAI IR SUTAUPIKITE
PAZIUREKIT I SAVO DANTIS
— VISI TAI DARO.
Tinkamai Padirbtos Plokštelės Gerina Jusų Išvaizdą.
Dantų Plokštelės dirbamos mūsų pačių Laboratorijoj, vartojant tik pirmos klasės medžiagas. Dailiausios Dantų Plokštelės Kiekv. ir aukščiaus. ir auksčiais.
KALBAME LIETUVISKAI
Jūsų senos plokštelės nuvalomos ir pataisomos į 3 valandas \$1 ir aukščiaus.
Atsilankykite ir pamatykite mūsų pavyzdžius. Plokštelės daromos tik nuo antspaudo ir pagal užsakymus laisnuotų dentistų.

SATISFACTION DENTAL LABORATORIES
1062 W. CHICAGO AVE.
Phone Monroe 4433
9:00 A. M. iki 9:00 P. M. kasd.

LUKTERĖK,

Brolau!

NEPAMIRSK PERZIURETI SMULKIŲJŲ SKELBIMŲ!

Igaukite paprotį kasdien peržiūrėti "Smulkiuosius Skelbimus" "NAUJIENOSE". Nepivalote jų aplėkti, nes kiekviena diena ten rasite visokių progų ką nors parduoti, ar pigiai nupirkti. Arba atrasite darbą, jeigu jo ieškote.

Smulkiuosius skelbimus rasite šiandien ir kiekvieną dieną "NAUJIENŲ"

SEPTINTAM PUSLAPYJE!

Garsinkitės "N-nose"

MASTER WINDOW SHADE CO.

S. J. Vondrak Tel. Lafayette 4566
Langam Uždangalus Padaromant Užsakymo FRANKOM LAZDAS MES NUMERUOJAM IR UŽKABINAM TAVERNOMS, NAMAMS IR MOKYKLOMS VENETIAN BLINDS 1803 WEST 47th STREET (ARTI WOOD ST.) CASH AND CARRY.

M A D O S

No. 4830—4822—Moderniška išėiginė suknelė ir sportiškas kostiumas. Sukirptos miero. 4830—nuo 14 iki 20 ir nuo 32 iki 42. No. 4822—nuo 12 iki 20 ir nuo 30 iki 40.

Norint gauti vieną ar daugiau virš nurodytų pavyzdžių prašome iškirpti paduotą blankutę arba priduoti pavyzdžio numerį pažymėti miera ir aiškiai parašyti savo vardą pavardę ir adresą. Kiekvieno pavyzdžio kaina 15 centų. Galite pasiųsti pinigų arba pašto ženkleliais kartu su užsakymu. Laiškus reikia adresuoti: Naujienuos Pattern Dept., 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill.

NAUJIENOS Pattern Dept.
1739 S. Halsted St., Chicago, Ill.
Čia įdedu 15 centų ir prašau atsiųsti man pavyzdį No.
Miero per krutinę
(Vardas ir pavardė)
(Adresas)
(Miestas ir valstija)

Ne--
KIENO KALTE?
Bet--
Kas užmokės bilas?

Ar JUS galėtumėte užmokėti už padarytus nuostolius? Ar JUS galite rizikuoti ilgų metų bylas teismuose kurios užtrauktų dar didesnes išlaidas? Įstatymai jums uždraustų vairuoti karą iki skriaudos neatlygintos. Kam statyti save pavojun? Vairuok atidžiai, ir pasirupink tinkamą apdraudą. Specialės žemos kainos atsakomingsiems vairuotojams! Klauskite apie šią apdraudą šiandien!

Rašom visokią Apdraudą

UGNIES T. RYPKEVIČIA GYVASTIES
LANGŲ 1739 SO. HALSTED STREET APVOGIMŲ
RAKANDŲ (NAUJIENŲ NAME) IR KITŲ

NUO PIRMIKSTĖS PIEMENS DUDELĖS IKI RADIO MUZIKOS IR DIRBTINĖS KALBOS

(Tęsinys)

Tad noromis nenoromis kyla klausimas: ar negali — a priori tariant — koks "vidaus išvaizdavimas" tas begarsiškas "pergyvenimas" kokio nors muzikos kurinio išaukšti refleksinį gerklių raumenų virpėjimą, kurį galėtų pagauti katodinis harmoniumas? Šis, rodos, visiškai "mistiškas" ir pasakiškas bandymas buvo tikrų tikriausiai įvykdytas L. Termeno laboratorijoje. Gana buvo įsivaizduoti tą ar kitą muzikos veiklą, kitaip tariant, "atlikti" jį begarsiai savo viduje, kaip tuč tuojau jis "kunjios" skambėdamas harmoniume. Ta proga pastebėsim, kad tokie bandymai buvo daryti muzikui Skriabinui dalyvaujant.

Palikdami nuošaly visą eilę taip pat labai įdomių eksperimentų, paliesim, pagaliau, praktišką atžvilgį labai svarbų L. Termeno išradimo idėjos padarinį, būtent, "dirbtinę kalbą".

Po viso šito, kas čia buvo pasakyta, lengvai kyla tokia mintis: jei galima rankos judesiais išaukšti kokią nori žmogaus ausies paguoną toną ar oertoną, tai ar negalima būtų įgauti kalbėti nebylius prieš tai, žinoma, išmokius juos tinkamai judėti rankomis ir plaštakomis vibruoti ore, kad tokiu būdu mokėtų jie išaukšti harmoniume skambią žmogaus kalbą?!

Žmogaus kalbos, kaip paprastų muzikalių garsų sintezės problema yra senas klausimas, kurį mokslas sprendžia nuo pat didžiojo mokslineko Helmholtzo laikų. Termenas be abejonės atsistojo ant tvirtos pagrindo šiai problemai galutinai išspręsti. Tam reikalui jis vartoja prietaisą, scilogramą, vadinamą Scilografe garso virpėjimai ju-

dina mažą veidrodėlį ir kartu nuo jo atspindusį šviesos spindulį, kuris braižo sinusoide banguo kareivą, kurią tam tikru būdu fotografuoja. Tokiu būdu fotografuoja visus žmogaus garsus ir pasakiškas žmogaus garsų analizuoja. Matematinę apalizę fotografijų, kur buvo nutraukta žmogaus garsų balsiai, leidžia tiksliai išskaičiuoti visus balsių tonus ir oertonus. Iš visų balsių grynaušias (tonas neturi oertonų) yra "u" balsis, "A", "e" ir "o" balsiai kiek yra sumišę su oertonais. Tokiu būdu raktas balsiams "tarti rankomis" buvo išrastas, ir šis uždayinys išspūstas. Bet su nepaprastai dideliais sunkumais tenka susidurti analizuojant prie balsius. Prie balsių garsai yra tikriausiai "užesiai", t. y. chaotiški milžiniški garsų tonų skaičiais samysiai. Tačiau apytikrės painiai supintų sinusoide analizės metodus leidžia Termenui pamažėli atpajinoti ir šiuos scilogramų garsus. Kai kurie žodžiai jau dabar gal būti ištarti vibruojant rakomis erdvėje.

"Dirbtinė kalba" daro ne mažiau stebinantį įspūdį, kaip radio muzika. Kita diena po to, kai tik bus galutinai užbaigtas šis išradimas, kitaip tariant, kai tik bus atrasta būdai prie balsiams, vadinasi, įvairiems žodžiams tarti, tuojau kils klausimas, kaip čia geriau būtų sukonstruoti portatyvius (lengvai nešiojamus) "kalbos harmoniumus" nebyliams. O dar po to eis masinė jų gamyba. Kad dirbtinės kalbos aparatas imtų veikti, gana bus kambarėje ar kur kitur įjungti jį šepseliu ir paprastąjį elektros šviesos tinklą. Mainingos radio bangų srovės, kurios dabar visur ir visada skrieja erdvėje, matyti, leis kalbamąjį aparatą vartoti ir lauke.

Atėitis parodys, kuo baigs, kaip susiformuos ir kaip įkūnės šis nepaprastai susidomėjimo vertas mūsų dienų būrininkės fizikos kūdikis, tas žmogaus genijaus laimėjimas. O toji burtininkė fizika pertvarko ir naujai rikiuoja mokslą, o kęptų su mokslu ir visą žmoniją.

(GALAS)

IVAIRENYBĖS

BURTAI IR RELIGIJA

Tautų religijų istorijoje sutinkame keistą ir baisią butybę, staiga iškilančią iš miglos ir pasiskelbiančią tarpininkų tarp žemės ir dangaus, tarp žmogaus ir stabo arba Dievo: tai — burtininkas, arba žynys. Tos burtininkės butybės veikimą visuomet apspinta negamiškos jėgos. Ji neva sėbrauja su dvasiomis, verčia kalbėti stabus, ruošia žmonėms amžiną palaiminimą arba amžiną prakeikimą, išgaivoja painiausių ceremonijų baisy ir juokingų.

Pirmąkart burtininko vaizdą duoda Gerbertas Spenseris. Pirmąkart žmogus tikėjo, kad gyvos butybės kune gali apsigyventi mirusiųjų siela. Visose žmonių ligose įžiurima piktybių įtaka, apsigyvenusių ligonies kune. Jeigu dvasia, laikinai apsigyvenusi žmogaus kune, yra antgamtinės galybės, tad ir patsai kūnas įgyja nepaprastų ypatybių, — pavyzdžiui, mokes įspėti ateitį, keisti mūsų laikus, dovanoti gyvybę arba mirtį.

Žmogus, kuris įsivaizduoja, kad jis tokius stebuklus gali daryti, tampa pagarbos objektu, privaro baimės ir įgyja valdžios. Jis ima viešpatauti savųjų tarpe, ir jį pradeda kreiptis su nusizeminimu ir maldavimais, kad jis savo slaptąja galia panaudotų artimui išgelbėti bei jo reikalams patenkinti. Kadangi mano, jog piktoji dvasia (velnias) gali būti išvaryta iš žmogaus kūno, į kurį ji įėjo, tad pareiga daryti tą stebuklą tenka dvasiniam vadui, ir jis stengiasi įvykdyti tati burimo keliu, kaip tati yra daroma visų tikybų dvasininkų.

Iš tokių vaizduotės padarų ir gimsta magija, t. y. melagingas mokslas, neva žinąs priemonių, kurių pagalba galima nugalėti aukštesnes, geras ir piktas dvasias ir burimo keliu padaryti vis palankesnes. Magija, arba burtai, klestėjo ne tik laukinėse tautose, bet ir kultūringiausiose senovės tautose: egiptėnuose, induose, persuose, asirėčiuose, izraelituose. Ji iškyla kiek kitokiu pavidalu ir naujosiose religijose, kaip antai krikščionybėje.

Kadangi pirmąkart žmogus, kaip jau anksčiau minėta, manė, kad ligą sukelia piktoji dvasia, įsibrovusi į žmogaus kūną, — burtininkas (žynys) bando tą piktoją dvasią išvyti šauksmais, klaidžių staugimu, baisyais, vėdo kraipymais bei balsu kalbama malda. Norint išvyti dvasią dažnai pats ligonies kūnas žiauriai kankinamas.

Sumatros salos gyventojai vartoja šitokią gydymo būdą: ligonį guldo troboje, kurį padėga, tikėdami, kad tuo būdu velnias bus priverstas išsprukti. Labai dažnai ligonį verčia gerti visokių nešvarių skystimų. Okanagan'o padermės burtininkas išvaro piktoją dvasią iš ligonies kūno, mušdamas kumščiomis per ligonies pilvą. Keliautojas Gereras pasakoja, kad indėnai Kumare tuo tikslu kruvinai muša ligonį ir virve sukdami brangtą smaigla jam gerklę, kad jis galėtų išvėmti dvasią iš savo vidurių.

Lagoje, pasak Burne, visų ligų, lengvų ir sunkių, atsiradimas aiškinama pykčiu kažkokios dvasios ar numirėlio. Kafari įsitikina, kad liga yra piktykerėjimu padariny; burtininko pareiga atrasti kaltininką ir nužudyti jį. Lichtenšteinas tvirtina, kad, kafari išmanymu, ligos gaunamos trejopu keliu: priešui užkerėjus, supykus kažkokiomis butybėmis, gyvenančioms upių gėmėse, ir piktoms dvasioms veikiant. Lebbokas iškelia eilę burtininkų medicinos

priemonių. Norėdami išgydyti ligą, jie čiulpia ligotą kūną daiki, paskum išspina ir atskirą skylę kartu su seilėmis ir piktąją dvasią, ir seiles stropiai užkasa žemėms. Teilorio žodžiais, daugumas indėnų tiki, kad į ligonies kūną įsimeta piktoji dvasia, — ir burtininkas griebiasi visų keičinių ir priemonių jai išvyti. Dajokai, kaip ir daugelis kitų australiečių, giminių, mano, kad įvairius demonai — piktosios dvasios — paslaptim įsikverbia į ligonies kūną i sukulia ligą.

Pirmąkart tautos tiki, tarp kitko, dar tuo, kad panaikinus daiki, priklausančią kuriam žmogui, jį ištinka sunkūs kenčėjimai. Taip antai kai kuriose giminėse viešpatauja ištikinimas, kad burtininkas gali pradžudyti ką norėdamas, jei jis kokio slaptoji vietoj sudegins jo plaukų pluoštelį, jo nagus ir t.t. Kiti įsitikina, kad burtininkas gali įskiepyti ligą savo priešui pasidėręs jo medinį atvaizdą ir įpylęs į išgręžtą širdį skylę ypatingų miltelių, pagamintų iš mirusiųjų žmonių kaulų.

Australijoj burtininkai naudojami neaprežta valdžia. Dugelis vietinių padermių mano, kad burtininkai turi nepaprastą daiktą valdyti, kurį rasti veltui bandė viduramžių alchimikai, būtent, filosofinį akmenį. Čia išplitusi nuomonė, kad burtininkų pilvą yra stebuklingas filosofinis akmuo arba kaulas, kurio trupinėlių jie paslaptom išeidžia į sarginamo žmogaus kūną. Todėl ir gydymas tos ligos pareina nuo pašalinimo tų trupinėlių.

Hiperborėnai, tikina, kad burtininkas gali sukelti, kaip tinkamas, blogą arba gerą orą, kad jis — pusiau vyras, pusiau moteris, kad jis, be jokios sau žalos, gali išlupti savo akį ir suvalgyti ją arba, be jokio sužeidimo, įsmeigti peilį į savo krutinę arba paleisti kulka į galvą.

Giminei apsaugoti nuo per daug didelio prieaugio giminės Natka (šiaurinės Amerikos indėnai) gyventojams burtininkas išdalina tam tikrus miltelius, pagamintus iš žmogaus smegenų. Derlingam lietui sukelti bakūnų šalies burtininkas išseina gyventi į dykumas, pas gyvates ir liutus. Tyrinėtojo Bastiano žodžiais, kad pagalety audras tildyti šiaurės-vakarų Amerikoj burtininkas turi būti išvėmtas iš banginio vidurių. D'Orbinjii sako, kad tenyškčiai laukiniai laiką veria burtininko vardo tik tą, kuriam pavyko išsigelbėti iš nagų jaguaro — žvėries, turpicio, laukinių nuomone, dieviškų ypatybių.

Burtininkai visur laikomi nepaprastais žmonėmis. Persijoj burtininkus visados vadino "galingaisiais" ir "narsiaisiais" — ir, visų nuomone, tikrai jų atnašavimai ir maldos dievui patinka. Žydai vadino Salamoną ne tik "viso pasaulio karaliumi", bet ir "valdančiu visus šėtonus bei piktas dvasias, galinčiu išvysti juos iš žmogaus ar gyvulio kūno, taip pat įvairyti juos kitiems". Bet ypač Mozė burtais prašoko savo pranokėjus — egiptėnus ir persus. Jei tikėsimės Biblijos pasakomis, tai jis galėjo paversti lazda gyvatę, vandenį — krauju, lazdos sudavimų tekinti iš uolos vandenį, t. y. pavartoti tą patį būdą, kurįjo kafari burtininkas moka kęsti lietuvių sausmediu.

Laukinių tikėjimas maža kuo skiriasi nuo pirmųjų krikščionių religinių nesamonių. Evangelikai įvairiose ligose ižiūti piktybių dvasių — šėtonų įtaką, ir Kristus kerėjimo būdu gydė jas. Iš 38 stebuklių, aprašytų

evangelijose, 22 priklauso panašioms gydymo priemonėms. Kristus, spioves į ligonies akis, gražina jam regėjimą (Markajus VIII), ir tie jo stebuklai maža kuo skiriasi nuo tų, kuriuos darė senovės burtininkai. Pavyzdžiui: "Vakarui atėjus, jam atvedė velnių apstėtų daugybę, — ir jis išvarė dvasias ir išgydė juos". (Mato VIII). Jiems išėjus atvedė jam ir nebylį, velnio apstėtą. Velnį išvairius nebylys pradėjo kalbėti (Mato IX). "Ir jis laikė pamokslus visose Galilejos bažnyčiose ir išvairinėjo velnius." Išvarinėdamas velnius Kristus leidžia jiems kartais įsimestį į kiaules (Mato VIII 28 32).

Katalikų Bažnyčia ir laikėsi tos dogmos, kad velniai yra nepaprastos galybės, gali užkerėti bei apstėti žmogų. Viduramžiais tikėjo, kad velnias gali pavirsti įvairiomis gyvomis butybėmis, pav., ožių, katinu ir t.t., ir po piežiai savo buliomis apie velnius (pov., Vox in Rama 1233 melp.) padėjo tokiam tikėjimui išigalėti. Sergantieji pamišimu, nuomaru ir kitomis ligomis buvo laikomi velnių ap-

sėtais. Raganų teismas ir kankinimas viduramžiais duoda mums galybės pavyzdžių, kad tokios ligos buvo gydamos ant lauko. Katalikų Bažnyčios dvasininkai tais laikais mokė, kad raganos gali užmušti nekrikčytus vaikus, lakioti su velniais po orą, sukelti audras ir t.t. Katalikų Bažnyčios moksle randa me ir dabar nurodymų, kaip velniai turi būti varomi malda, smilkalais ir švestu vandeniu. Tamsiuose ir atsilikusiuose kraštuose, kaip kad Ispanijoje ir Italijoje, ir dabar kartais atsitinka velnių varymų, kurie kartais baigiasi žmonių nusikaltimais. Taigi katalikybė taip pat kaip ir žydų tikėjimas buvo sudariusi tikrą sistemą, juo būdu dar labiau išplėsdama laukinių žmonių nesveiką ir išsigimusių vaizduotę.

Iš A. Villa parašė
Tom. Karuš-Bielā

Jel insurance reik, pas
Dr. P. Vileisis EIK
DR. P. VILEISIS
Atstovas
Prudential Ins. Co. of America
175 W. Jackson H.A.R. 2500
Home Office, Newark, N. J.
5922 W. Roosevelt Rd., Austin 1175

Remkite Lietuviską
Zyduka,
NATHAN KANTER
MUTUAL LIQUOR
CO.—WHOLESALE
4707 So. Halsted St.
Tel. Boulevard 0014

BRIDGEPORT ROOFING AND SHEET METAL CO.
3216 S. Halsted St. VICTORY 4965
Stogus, rynas, stoglangius ir sienų apmušimus
Taisome bet k. Atnaujiname bet k. Darbas užtikrintas. Filmai andraustas.

PIRKIT SU PASITIKEJIMU
ALLIED Lumber Co.
LUMBER, MILLWORK
Stogam Medžiaga. Mes Finansuojam. Pristatysime DYKAI
2759 S. KEDZIE AVENUE
Tel. LAWNDALE 2630

VICTOR BAGDONAS
LOCAL & LONG DISTANCE
MOVING
Perkraustom forničius, pianus ir visokius rakandus bei štorus. Vežam į farmas ir kitus miestus. Zema kaina. Musų darbas garantuotas. Taipgi pristatom anglis į visas miesto dalis.
3212 So. Halsted St.
Šaukit Tel. VICTORY 0066

FOTOGRAFAS
CONRAD
FOTOGRAFAS
Studija įrengta pirmos rūšies su moderniomis užlaidoimomis ir Hollywood šviesomis. Darbas garantuotas.
420 W. 63rd St.
Tel. ENG. 5883-5840

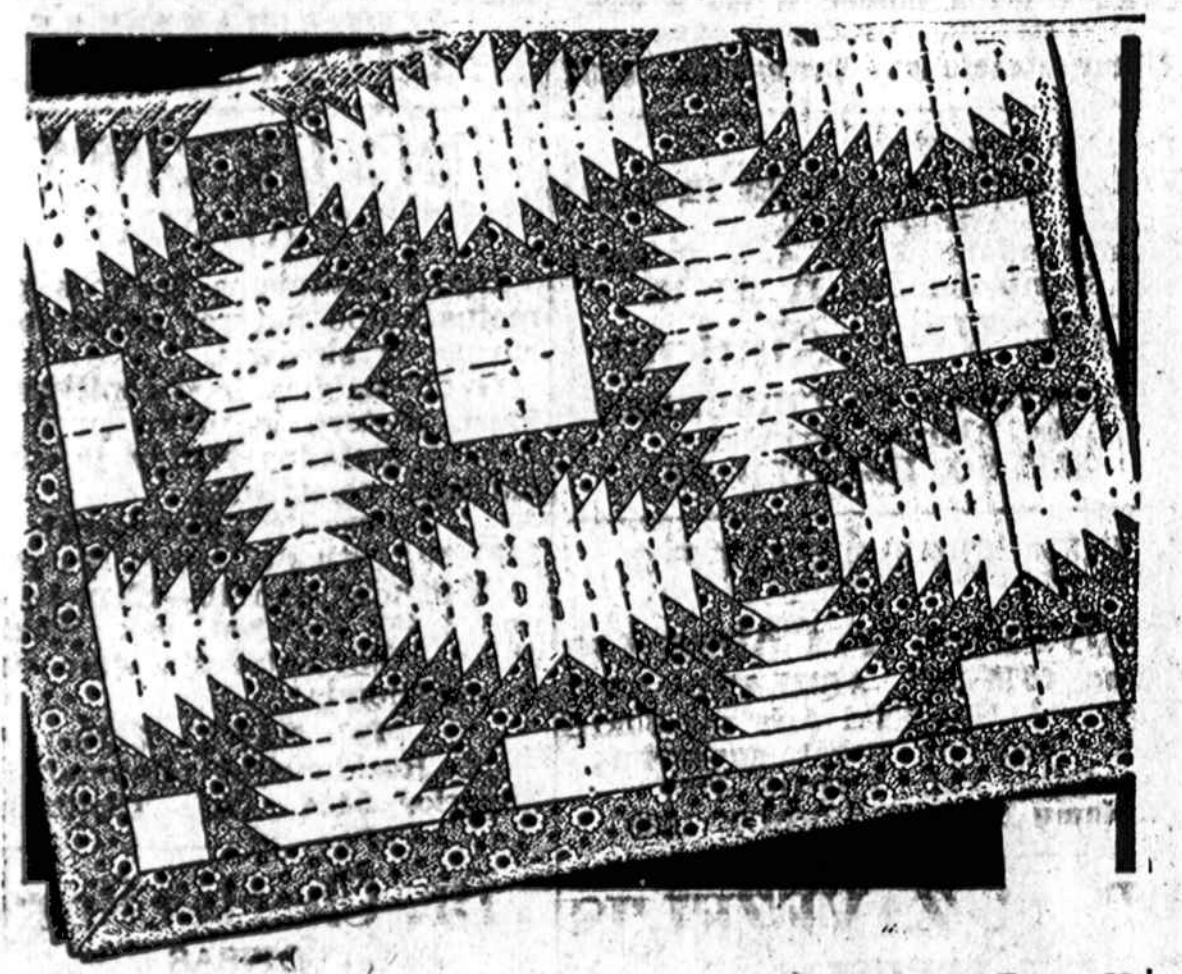
Sophie Barcus
RYTINĖ RADIO VALANDA
—IS ŠTOTES—
W.G.E.S.
Kasdien nuo 8:45 v. ryto iki 9:15 val. ryto.
Subatomis nuo 8:30 iki 9:15 val. ryto.
Pirmadieniais taigpi 7:00 val. vakare.
Išgirskit vėliausias žinias muzika ir kitus idomius parnešimus.

NAUJA MADŲ KNYGA

BOOK OF PATTERNS
KAINA 15 CENTŲ
Tik ką gavome naują madų knygą, kurią galite gauti pas mus. Siųskite savo orderius!
NAUJIENOS, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Vardas
Adresas
Miestas
Valstija

SUTAUPYSI PINIGŲ, DAUG DARBO IR SVEIKATA. ISIYK GERIAUSIA IR STIPRAUSIA SIŲ DIENŲ **STOKER!**
LINK-BELT, Visiškai Automatinis
ŠLEGAITIS STOKER SALES
6921 So. Western Ave. **REPublic 9713**
• IVEDE ŠILIMA • BOILERIUS • IR SUTAISAU SENUS

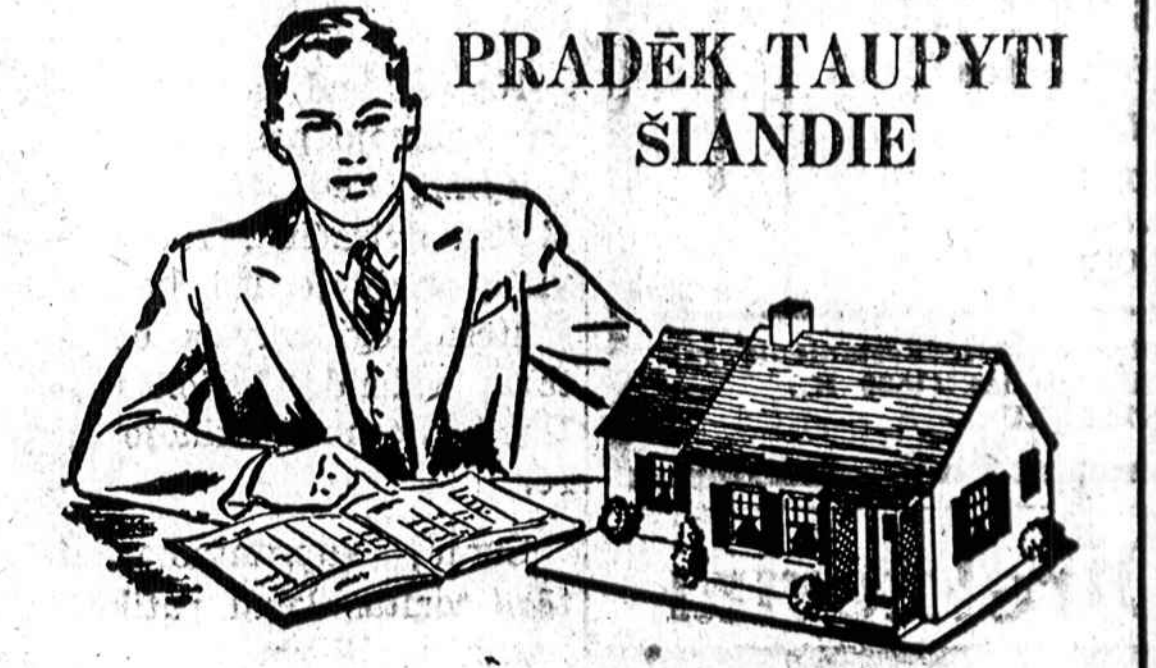

No. 2891—Susiuvinėtas iš šmočiukų lovos užklodas

NAUJIENOS NEEDLECRAFT DEPT.
1739 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Čia įdedu 10 centų ir prašau atsiųsti man Pavyzdį No.
Vardas ir pavardė
Adresas
Miestas ir valstija

PARUOSKITE SAVO NAMĄ ŽEMAI

Insuliuokite savo namus patogumui žiemos metu. Apsaugokite nuo šurpių žiemos vėjų ir sutapkykite ant kuro bilos. Nebrangu ir lengva įtaisyti. Reikalaukite mūsų apskaičiavimo jūsų namui.
ŽIEMINIAI LANGAI IR DURYS
Geros kokybės durys ir langai su geru, skaisčiu stiklu. Pagerina namo išvaizdą ir suteikia namui patogumą.
Mes finansuojame jūsų namų permobiliavimą ir statymą. Lengvi išmokėjimai.
APSKAČIAVIMAI DYKAI—LIETUVIS SĖLSMANAS
CARR-MOODY LUMBER CO.
STANLEY LITWINAS—Generalis Vedėjas
3039 So. Halsted St. **VICTORY 1272**

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIE

Ateičiai Užtikrinti!
Taupykite dabar, kad, bedarbei užėjus, nereikėtų dejuoti. Taupykite saugioje įstaigoje, kaip UNIVERSAL SAVINGS and LOAN ASSOCIATION.
Čia jūsų indėliai **NEŠA 3 1/2** nuošimčio. Yra apdrausti iki \$5,000 per Federal Savings and Loan Insurance Corporation, Washington, D. C.
Ofisas kasdien atdaras nuo 8 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais iki 6 val. vakaro.

Universal Savings AND LOAN ASSOCIATION
1739 SO. HALSTED STREET

POLICIJA BANDO IŠRISTI DVIEJŲ LIETUVIŲ MIRTIES MISTERIJĄ

Rado Abu Chicago's Upėje, Netoli Halsted Street

Greičiausiai tai pasiliks neįsiaištinama misterija, bet Chicago's Maxwell policijos nuovados detektyvai visgi bando gauti žinių apie keistą dviejų Chicago's lietuvių mirtį.

Abiejų lavonai buvo užvakar išgriežti iš Chicago's upės, Halsted gatvės apylinkėse. Vienas pluduriavo ant vandens paviršiaus prie Halsted gatvės tilto, o kitas lavonas buvo atrastas už kelių blokų.

Jie buvo: Juozas Garbūzas, gyvenęs buv. adresu 757 Grenshaw avenue, ir.

Karolis Raila, nuo 12148 So. Lowe avenue.

Raila — Katalikų Veikėjas

Dienraštis "Draugas" praneša, kad Karolis Raila buvo žymus katalikų veikėjas West Pullmane. Veikė Labdarių Sąjungose, agentavo "Draugui", taipgi atlikinėjo įvairius darbus šv. Petro ir Povilo bažnyčioje, kur jo brolis Stasys Raila užima vargonininko vietą.

Paliko Penkis Vaikus

Velionis buvęs apie 67 metų amžiaus, ir paliko tris su nus ir dvi dukteris. West Pullmano klebonas kun. Svarlys pasakoja, kad Raila turėjo ateiti pereiną ketvirtadienį bažnyčioje, tačiau, bet nepasirodė. Per kelias dienas nei šeima nei kiti giminės neturėjo žinių kas su juo atsitiko, ir tik pirmadienį gavo žinią iš policijos, kad jis prigrėdė.

Gal Plėšikų Aukos?

Policija spėja, kad kaip Raila, taip Garbūzas turbūt buvo plėšikų užklupti, sumušti ir įmesti į upę. Jokių tikrų įrodymų misterijai išaiškinti, bet gi, nėra.

Gelžkeliečiai Nori 30%, Gelžkeliai Siulo 3%

Sutinka Truputį Pakelti Algas Savo Darbininkams

Jau kelinta savaitę Chicagoje tarybos veda prezidento Roosevelt'o paskirta specialė komisija išrasti nesuderinamą dvi algių kilusį tarp gelžkeliečių brolijų ir gelžkelių.

Brolijos reikalauja pakelti darbininkams algas iki 30%, ir yra nutarę streikuoti, jeigu reikalavimas nebus priimtas.

Gelžkeliai vakar pasiūlė pakelti algas apie 3-5%, ir tuo pačiu sykiu aiškina, kad daugiau negali pakelti, nes "turės bankrotuoti".

Brolijos pasiūlymui griežtai pasipriešino.

\$27,500 Mergaitei Už Koją

Apskričio teisėjas Bradley vakar davė \$27,500 "džiodžmentą" 13 metų mergaitei prieš akludininką ir vieną jo kostumerį, kuris nelaimėję mergaitei nukirto kairiąją koją.

Didžiulį ieškinį gavo Mary Jane Storen, 1748 E. 73rd st. Pinigus jai turi sumokėti kostumeris, Stephen Mazurski, 8415 Essex avenue, ir aludininkas Stephen Klossoski, kurio alinė ties 8501 Brandon avenue, Mazurski buv. nusigėrė.

Skelbimai Naujienose duoda naudą delfo, kad pačios Naujienos yra naudingos.

APKALTINTAS PIKTADARYBĖJ

Robert Anderson (kairėje) iš Louisville, Ky., naktinio klubo vedėjas, detektyvo krečiamas policijos stoty. Texas valstijoje sugautas tulas Tom C. Penney, kuris prisipažino nužudęs garsiąją golfininkę Marion Miley ir jos motiną, pareiškė, kad Anderson buvęs jo bendru.

Dies Pranašauja Sovietų-Nacių "Paliaubas"

Reikalauja "Visus Komunistus, Nacius Išdeportuoti".

Kongresmanas Dies vakar Chicagoje pranašavo, kad netrukus sovietų Rusija ir Vokietija sudarys "paliaubas", kurios paliks derlingą ir gamtos turtais labai turtingą Ukrainą ir artimas sritis nacių kontrolėje.

Jis pridūrė, kad Amerikos ginklai, siunčiami Rusijai, "gali pakliuti į vokiečių rankas".

Dalyvavo Daužvardis.

Jisai kalbėjo Rotary Klubu popietį Stevens viešbutyje. Tarp svečių buvo, ir Lietuvos konsulas Chicagoje, p. P. Daužvardis.

Dies reikalavo tuoju prašinti iš valdiškų vietų komunistų, nacių ir fašistų simpatizatorių, ir visus taip Stalino, taip Hitlerio pasekėjus išdeportuoti pas dvasios vadus, kuriems jie taip atsidavę. "Jiems ne vieta Amerikoje."

Nužudė Policistą Lietuvės Krautuvėj, Nori Paroliaus

Laisvės Prašo Joseph Majczek

Gruodžio 9, 1932, laike apipšimo Veros Walushienės krautuvėje, ad. 4312 So. Ashland avenue, jaunas piktadaris Joseph Majczek nušovė policistą William V. Lundy.

Apiplėšimas įvyko laiku, kada Majczek buvo išleistas iš kalėjimo paroliui.

Už Lundy nušovimą teismas jam paskyrė 99 metų už grobų, ir jisai dabar atlieka bausmę Joliet kalėjime.

Šiomis dienomis Majczek padavė prašymą valstijos paroliaus tarybai Springfielde, prašydamas vėl jį išleisti laisvėn.

Liet. Mot. Klubas Eina Raudonajam Kryžiui į Talką

Šiandien laiko svarbų susirinkimą ir "luncheon".

Chicago's Lietuvių Moterų Klubu svarbus susirinkimas ir "luncheon" įvyks šiandien, spalio 15 d., Normandy House, adresu 800 Tower Court. Valanda: 1-mą po pietų. Apart pasitarimo klubo bėgamaisiais reikalais bus su klubietėmis ir viešnia Mrs. Cathart iš American Red Cross.

Ji kalbės susirinkimams apie darbuotę R. K. ir C. L. M. Klubu dalyvavimą Raudonojo Kryžiaus veikime. Tad matome, kaip svarbus darbas laukia visų klubo narių ir jų viešnių.

Kuraitienė — nauja pirmininkė Šio luncheon'o šeiminkės p. Daužvardienė, mūsų konsulo žmona, ir p-lė M. Brenzaitė, taipgi klubo naujai inauguruoti pirmininkė p-lė D. Kuraitienė, maloniai prašo ir kviečia visas klubo nareis ne tik dalyvauti, bet ir viešnių pasikviesti.

C. L. M. Klubu nenustojas labdarybės veikimas

Jau per keliolika metų tūkiai visiems žinoma klubo darbuotė kultūros ir labdarybės dirvoje. Užtai jo parengimus nuoširdžiai remia lietuvių visuomenė. Dabar dėsimės prie Raud. Kryžiaus taip reikalingos darbuotės, tad prašom ir laukiam šiandien paskirtoje vietoje ir laiku.

Vakarykščiam pranešime apie C. L. M. Klubą į antraštę įsibrovė klaida, būtent, kad "susirinkimas šiandien". Kaip iš žinios turinio buvo galima suprasti, turėjo būti pasakyta, kad "susirinkimas rytoj".

Korep.

Nelabai gerai jaučiasi policistai Town Hall nuovadoje. Jie kamantinėjo nežinomą jaunikaitį apie automobilio pavogimą. Staigiai, jisai pašoko, nėrė perduris ir dingso, pirm negu policistai susigriebė kas atsitiko.

Londonė Pasimirė Lietuvis Žurnalistas Stasys F. Špokas

Nacių bombų auka

"Jaunimo" redaktorius, Juozas Poška, vakar gavo žinią iš Londono, kad ten rugpjūčio 22 d. pasimirė žymus lietuvis laikraštininkas Stasys F. Špokas — Špokauskas. Velionis bendradarbiavo "Jaunime" ir nepriklausomos Lietuvos spaudoje, kurios jis buvo į Londoną pasiūstas.

Poška sako, kad Špokas yra nelemtojo Europos karo auka. Jo sveikata buvo pakirsta 1940 metų rudenį per istoriką nacių oro puolimą. Paskutiniame laiške rašytam Poškai keletą savaitių prieš mirtį, Špokas pranešė, kad jis ką tik apleido ligoninę išgyjęs ten devynis mėnesius.

Daug sykių "bombarduotas"

"Kas su manimi buvo atsitikę? Širdis. Reikia kaltinti praeito rudens "Blitz'ą". Buva daug sykių "bombarduotas", teko gėlbėtis ir nuo ugnies. Visa tai, matyti, atsiliepė į širdį..." jis rašė.

Špokas, Rusijoje gimęs perėjo karo metu, Lietuvon su tėvais sugrįžęs tuoj po nepriklausomybės paskelbimo, mokinosi Ukmergės gimnazijoje ir žurnalistikos Kursuose Kaune. 1937 metais jį Lietuvos tautininkų spauda pasiuntė į Londoną užsienio korespondentu. Jis reguliariai rašinėjo "Lietuvos Aidui". Klaidėjo einančiam "Vakarai", "Pasaulio Lietuviai", "Skaityti Aidui" ir kitiems leidiniams.

Sovietams nereikalingas

Tuoju po rusų okupacijos Lietuvoje, sovietų autoritetai telegrama Špokui pranešė, kad jis Lietuvos laikraščiams daugiau nereikalingas. Jis buvo pradėjęs planuoti keliauti Amerikon, bet po kelių savaičių naciai pradėjo didžiulį oro ataką ant Anglijos sostinės, kuri pakirto Špoko sveikatą.

Jis 1940 metų pavasarį apsidė su Londonė gimusia augusia lietuvaite. Jo motina gyvena Lietuvoje.

Grįžo Chicagon Labanauskai

Prie pareigų yra sugrįžęs p. Longinas Labanauskas, Lietuvos konsulato, Chicago, sekretorius. Jisai ir p-a Juzė Labanauskienė buvo išvykę porai savaitių atostogų ir "honey-moonui". Jis apsidė rugs. 27. Apsigyveno pas jaunąją tėvus Brighton Parke, ad. 2447 West 45th Place.

"Antras Pavasaris"

Baltų alyvų krumių chigiečių Mrs. William Herchlay kieme, 4110 N. Sacramento ave., pasirodė, kad atėjo pavasaris, ir jis pražydo — antru kartu šiais metais.

LIETUVIAI ARMIJOJE

Šią savaitę karo tarnybon draftuojami:

Alphonse L. Yultonis, 10655 So. May Street; Edmund B. Kancevičius, 58 East 100th Place.

AUTOMOBILIŲ NELAIMĖS

Zuvo 5 Žmonės

Vakar ir užvakar vakare žuvo šie žmonės:

Frank A. Fahrrenwald, 11538 Longwood Drive, viršininkas Fahrhalloy firmos Harvey, III. Jis žuvo automobiliui pakliuvus po Rock Island traukinį, ties 119th ir Vincennes.

Taipgi mirė: 31 m. Frank Brown, 1749 W. 58th street, prie 87th ir Kimbark;

78 m. John Smith, 6717 Lafayette avenue, prie 22 West Marquette;

43 m. Graham Swanson, 4800 Calumet avenue, prie 49th ir Prairie, ir

56 m. Mrs. Edith Schantz, 2440 Lakeview avenue, prie Pittsburgh, Pa.

Prašo Laikraščių Taupyti Popieri

Kalbėdamas Inland Daily Press organizacijai, Chicago, N. A. McKenna ragino laikraščių leidėjus mažinti puslapių skaičių ir taupyti popieri. Dabar neatrodo, kad popierio pri-truks, jis aiškino, bet "yra protinga pasiruosti visokioms galimybėms."

McKenna yra OPM ginklų administracijos popierio skyriaus viršininkas.

Jaunąjį Alfonsą Stakeną Prisiminus

Tragiškai žuvo 1938 metais

"Kur gi vėjai, kur gi žiaurys, Kur gi audros pragarinės? Kur gi norai, kur troškimai, Kur skausmai jaunos krutinės?"

(Iš Gladi-Liudi)

Rugsėjo 28 d. Lietuvių Tautiškos Kapinės, besikubėdamas į Marijos Jurgelionienės paminklo atidengimo iškilmes, skradau Johanną Mazurienę užsisvajojusią ir asaro se papludusią prie savo sunečio Alfonso kapo. Jis prieš tris metus, t. y. spalio 18 d. 1938 m., tragiškai žuvo automobilio nelaimėje vos tik sulaukęs 22 m. amžiaus.

Skaudūs tai prisiminimai, ypač mamytėi sulaukus nelaimingo įvykio dienos. Vienok nusiramink, Johanna, juk tūkstančiai randasi taip jau nelaimingų, kurie taip pat apgalvestauja savuosius. Gal galiausiai ir mes diena po dienos mumis apleidusius paseksime. — J. Tarulis.

Pirkite tose krautuvėse, kurios garsinasi "NAUJIENOSE"

VAKAR CHICAGOJE

● Vakar kriminalis teisėjas Haas pradėjo svarstyti bylą keliamą chigagietei Ada Martin ir kelioms kitoms moteriškėms už operavimą abortų sindikato.

● Policija turi po stropių areštų 27 metų piktadarį Charles Bell, 4024 West End ave. Nesenai paleistas iš kalėjimo, jisai papildė 10 apiplėšimų. Sumintas, pareiškė, kad geriau nusizudys, bet negrįš kalėti. Kartu su juo buvo suimta 23 metų mergina, Sophie Zawicki.

● Policija ieško McKinley-parkietio Robert Frederick, 25, 3637 S. Leavitt street, kuris dingio iš namų apie trys savaitės atgal.

● Miesto majoras Kelly ir valstijos susisiekimo viršininkas vakar padarė Chicago's "subway" tunelių inspekciją. Jie jau baigti kasti. Dabar yra dedamos bėgės ir statomos stotelių platformos. Traukiniai pradės vaikščioti tuneliais kitų metų pradžioje.

● Gasolino stotyj ties 2048 Archer avenue keturi vagys atėmė \$15 nuo patarnautojo James Brow, 4340 Union, po to jį labai sunkiai sumušė. Turėjo "permažai" pinigų, be to, "bandė priešintis".

● Policija ieško keturių vyrų už moterų užpildinėjimą. Vienas užpuolė moteriškę bute prie 63-čios ir Kimbark, o kiti trys pagrobė kitą moteriškę prie Orleans ir Chicago avenue.

● Už arklų vogimą Dakotoje, Chicagoje buvo suimtas indėnas Dale Packard.

● Už laivyno karininko impersonavimą ir netikusį čekių platinimą metams kalėjimo buvo nubaustas 27 m. Thomas A. Cotter, 6959 Schubert avenue.

● Už langų daužymą prie Van Buren ir State buvo suimtas 41 m. Robert Davis, 3813 S. State street.

● Garaže ties 5519 Pensacola avenue dujomis nusinuodijo 28 metų Michael Rohl, nuo 5529 Culom avenue.

● Morton Grove, prie Waukegan Road ir Church street, arklys mirtinai sumindžiojo ukininką John Kozioł. Jis buvo 51 metų amžiaus.

Nusižudė Teisių Profesorius

Iš YMCA rumų Evanstono iššoko ir užsimušė adv. Walter B. Smith, teisių profesorius Kent College of Law. Jisai buvo veiklus politikoj, praktikavo advokaturą ir per 25 metus laiko profesoriavo.

Šiandien Žemaičių Susirinkimas

Šiandien, spalio 15-tą d., įvyks svarbus žemaičių Kultūros Klubu mėnesinis susirinkimas Hollywood svetainėje, 2417 W. 43rd St., 7:30 val. vakare. Po susirinkimo nariams gaus pasišokti prie Juozo Grūso orkestro.

Prašau visus narius skaitlingai susirinkti, nes turime daug svarbių reikalų.

— Steponas Narkis, Pirm.

JACK SWIFT

